

MATE ŠIMUNDIĆ (Maribor)

NEPOZNATA CRNOGORSKA OSOBNA IMENA U POPISU 1475-1477.

(I)

Ovdje je tek manji dio nepoznatih crnogorskih osobnih imena iz turskoga popisa druge polovice XV stoljeća. U vremenu od 1475. do 1477. turska vlast bijaše popisala stanovništvo u ondašnjoj pokrajini Hercegovini. U nju je spadala današnja zapadna Crna Gora. Orijentalni institut u Sarajevu objavio je taj popis 1985. pod naslovom Poimenični popis sandžaka vilajeta Hercegovina. Za tisak ga priredio Ahmed S. Aličić. Priređivač je posao obavio veoma uspješno: pokazao visoku strukovnu vrijednost, zavidnu snalažljivost u zapletenim pitanjima domaćega imenarstva.

U Poimeničnu popisu sandžaka vilajeta Hercegovine (dalje: Pomenični popis) jesu slijedeće nahije: Krička, Mataruga, Kukanj, Gornja Morača, Donja Morača, Mileševa, Ljuboviđa, Komarnica, Rovci i Piva. U svakoj je nekoliko džemata, osnovnih popisnih jedinica.

U popisu je muško stanovništvo. Rijetko i koja žena, udovica ili valjda mati nezakonita sina. Budući da Turci nijesu posjedovali prezimena, nego se služili patronimikom, stoga u popisnice ne unošahu naša prezimena. Za njih je važila formula: Vučihna sin Petka, Bolisav sin Brajana, Radič sin Kričke, Grbač sin Borića, Milobrad sin Rahana. Požaliti je što nema prezimena, ostali smo prikraćeni za drugu polovicu imenskoga sustava. Kako je vidljivo, očevo ime biva u genitivu, zbog toga se ne može uvijek odrediti pravi nominativni oblik. Na primjer: Dobrosav sin Baće i Božidar sin Dobrila. Ovdje je moguć nom. Baća, Baće, i Bačo, Dobril i Dobrilo. Stoga predočujem sve moguće oblike u naslovu.

Od zvanja redovito se donosi pop, npr. Pop Borić te Bratica sin Popa. Dakako, pop ovdje nije osob. ime. U slučaju Radoje sin Bošnjantina držim da je Bošnjantin etnikom pa ga ne uvrstih među imena.

Popis donosi dosta ekonima. Među njima je više nepoznatih, ali je glavno da se zna gdje se ista prostirala. Primjerice, ispod popisnikâ jedinoga džemata u nahiji Gornjoj Morači dodato je:

„Zimuju u mjestima pod imenom Milošina, Jelica, Bresto, Lokva, Visoka, Trnovica, Starica, Puž, Raško, Bistrica i Opaljenica, a ljetuju u mjestima po imenu Javorje, Kostendol, Starčeva - Kovočevica, Starčeva, Vučevo i Steprača.

Polovina mezre Miločani je u posjedu Radosava, a druga polovina u posjedu nevjernika po imenu Tvrdko, sina Vukca. Oni daju desetinu s nje“ (str. 37).

Među navedenim naseljima jedna su znana u naše doba, drugima je izgubljen trag. Bez obzira na to glavno je da su zabilježena i dostupna znanstvenoj odradbi.

Među popisanim imenima najviše ih je crnogorskoga izvora, slavenskog uopće, osjetno ih je manje iz tuđih jezika (grčkoga, latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, turskoga i dr.). Ovdje izložih crnogorska osobna imena koja do sada nijesu bila poznata ni u crnogorskom imenarstvu, ni u hrvatskome, ni u srpskome. Unesoh ih nekoliko što su već objavljena, ali su kasnije potvrđena negoli ista u Poimeničnu popis. Ravnam se pritom prema velikome Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika (Zagreb, 1880-1976), obično zvanu Akademijin rječnik (ARj). Također i prema vlastitoj kartoteci starih hrvatskih osobnih imena što ih otkrih do sada. Njih je blizu tri tisuće.

Uz nepoznato, novootkriveno ime obavezno je podastrto njegovo značenje. Radi veće sigurnosti te popptpunosti dodana su srodna imena, kada se to činilo važnim, prezimena i ekonimi. U nekoliko slučajeva posegnuh za srodnim imenima iz kojega slavenskog jezika.

Po abecednom redu slijedi rukovet nepoznatih crnogorskih osobnih imena:

ALAN: - Akademijin rječnik prinosi natuknicu:

„*ALAN*, m. 1. ime muško, koje dolazi između XV i XVII vijeka. S. Novaković, pom. 40. isporodi Alano. - 2. dva sela u Hrvatskoj: jedno blizu Brinja i Krivoga puta a drugo blizu Otočca i Ramljana. Schem. segn. 1871. 17. 28.“

Naslovljeno ime nije dakle nepoznato u domaćemu imenarstvu, međutim njegova se potvrda meće u raspon od XV do XVIII st. Ne zna se kada je približno zabilježeno. Na sreću, u Poimeničnu popisu biva dato ime i znano je kada je posvjedočeno. U nahiji Mileševi u popisničkoj skupini nahodi se podatak: Alan sin Vlče (43. str). Osobno ime *Alan* biva od lat. Alanus, ono od engl. Alan < kelt. Alun - sklad, skladnost.

Alan je najviši vrh planine Velebita. U navedenom djelu S. Novaković donosi prez. Alanović.

ALTO. - Među kmetovima u nahiji Krički bi i Alto sin Ostoje (26).

Akademijin rječnik svjedoči kako je Altoman muž. ime XV stoljeća, ali je k nama dospjelo u kasnijemu prijepisu kao Altoma. U istome je stoljeću znano prez. Altomanić i Altomanović, te selo Altomanci. Svi su u srp. spomenicima. Uz njih ide i hor. Altunica u prizrenskome kraju, zapisana također u XIV st.

Osob. ime *Alto* stvarno je tal. prid. alto - visok; uzvišen. Od njega je i Altoman dodavanjem suf. morfema -man (uspor. Desiman, Desman, Radaman, Rademan, Radman, Rudman). K tomu, Alto je mogao doći kraćenjem od Altoman.

Sadašnja su prezimena Altić, Altin, Altman, Altus.

AMARJA. - Radoje sin Amarje (60.) unijeto je u popisnicu nahije Gračanice u nikšićkome kotaru. Ime *Amara* je dođe od tal. amaro - gorak, grk; žalostan. Kor. morfemu amar- dodan je suf morfem -ja koji služi za tvorbu muških imena (uspor. Sladimja, Tovarja).

U nas su prezimena Amari i Amariso.

ANDRAL. - Bijaše podložnikom u nahiji Gračanici, drugim nazivom Nikšići. Označen je: Ilijas sin Andrala (69.). *A n d r a l* biva od *Andr-a/Andr-e/Andr-o*, skraćenice od *Andrija*, i suf. morfema *-āl* (uspor. *Dobral*, *Domal*, *Mahal*, *Radal*, *Rogal*, *Tješal*). *Andrija* < grč. *Andréas* - koji je hrabar. Od *andrefoš* - hrabar, muževan. Glas *e*>*i* primljen je iz srgrč. izgovora.

Ekonomi su: *Andraševac* blizu *Oroslavlja*, *Andrevačka Gorica* nedaleko *Karlovcu*, *Andrijaševci* u okolici grada *Vinkovaca*, *Andrijevića* nedaleko *Ivangrada*, *Andrilovec* kod *Dugoga Sela*, *Andrijevići* istočno od *Slav. Broda*, *Androvac* na *Kosovu*, *Androvići* kraj *Zvornika*. Između mnoštva prezimena evo stanovitih: *Andraček*, *Andračić*, *Andrajić*, *Andraković*, *Andrašec*, *Andrašević*, *Andrašinjak*, *Andrejević*, *Andrešić*, *Andretić*, *Andričević*, *Andrić*, *Andrijanić*, *Andrijašević*, *Andrijić*, *Andrilović*, *Androšević*.

ARCE. - *Rale* sin *Arce* (27.) bio je stanovnikom nahije *Kričke*. Ovo ime može biti skraćenicom osnovnih imena što počinju slogom *Ar-*, npr. *Argej*, *Ergenid*, *Arhandel*, *Arhelaj*, *Aristonik*, *Arkadij*, *Armir* i dr., ali mu je po glasovnome sastavu najbliže tal. - ven. *Arcibaldo* što potječe iz svnjem. jezika. Složeno je od *archin* - slobodan i *bald* - hrabar, smion.

U Poimeničnu popisu među nekoliko tisuća imena nema ni jednoga predložena imena, stoga je dotično tumačenje nastanka imena *Arce* tek jedno od mogućih.

B A Č I N A. - Podložnik *Vukas* sin *Bačine* (27.) bi u nahiji *Krički*. Osob. ime *B a č i n a* uvećanicom je od *Bak* gdje *k*>*č* ispred *-ina* (uspor. *Bojšina*, *Čitina*, *Glavina*, *Ježina*, *Kozina*, *Krivina*, *Slovina*, *Vitina*, *Vratina*). Opća im. *b a k* stoji u prijevodu s *bik* (<*byкъ*). U hrvatskoj latiničkoj ispravi zabilježeno je ime *Bak* 1293, *Bik* 1588, *Bikovac* u XIV st. u srpskoj. Selo *Bakovo* nahodilo se u okolici *Štipa* u XIV st. Na početku XVIII u *Đakovštini* postojahu naselja *Bakunovac* i *Bakunovce*. Bez sumnje su izvedena od imena *Bakun*, ovo također od *Baka*.

U naše su vrijeme sela: *Bak* u okolici *Nevesinja*, *Bakočin* u *Boki Kotorskoj*, *Bakotinci* kod *Požarevca*, u *Lici* su tri *Bakovca*, kraj *Koprivnice* *Bakovčice*, u okolici *Fojnice* te *Tuzle* jesu *Bakovići*, *Bakule* nedaleko *Kostajnice* i zap. *Hercegovini*, *Bakšići* u rogatičkoj okolici, *Bikovec* u *varaždinskoj*. Prezimena su *Bak*, *Bakač*, *Bakan*, *Bakec*, *Bakek*, *Bakela*, *Bakeš*, *Baketić*, *Bakinović*, *Bako*, *Bakoč*, *Bakočević*, *Bakovčić*, *Bakovljanec*, *Bikšić* i dr. - *V. Bakota*.

B A Č O i *B A Č I L / B A Č I L O*. - *Radivoj* sin *Bačila* (43.) življaše u nahiji *Mileševi*. Gen. *Bačila* može biti od nom. *B a č i l / B a č i l o*, oblika izvedena od *Bač-o* s pomoću suf. morfema *-il/-ilo*. (uspor. *Bratil*, *Budil*, *Dražil*, *Vukil* te *Balilo*, *Bočilo*, *Brzilo*, *Čipilo*, *Drilo*, *Drtilo*, *Medilo*, *Mudrilo*, *Nebrilo*). *B a č o* je skraćen od *Bačina*, uvećanice imena *Bak*. - *V. Bačina*.

B A D A / B A D O. - Kako dokazuje ovaj popis, u čajničkoj je općini potvrđeno osob. ime *Bostul*. U jednome džematu nahije *Pive*, drugim nazivom *Banja*, na listini biva: *Đurađ* sin *Bade* (73.). *B a d e* je prvo ime od kor. morfema *b a d*-ati, prijevojnika *bod-ti < *bosti*.

1195. u hrvatskoj ispravi biva ime *Bodač*, 1273. *Bodič*. A staro poljsko ime glasi *Ostrobod*.

Suvremena su prezimena *Badač*, *Badaj*, *Badak*, *Badalić*, *Badalin*, *Badamer*, *Badanić*, *Badankov*, *Badanković*, *Badanjak*, *Badanjek*, *Bade* te *Boda*, *Bodaj*, *Bodalec*, *Bodalja*, *Bodaš*, *Boden*, *Bodešević*, *Bodetić*, *Bodić*, *Bodilović* i dr. Selo *Badljevića* leži u *smederevskome kraju*, *Badljevića* u *pakračkome*.

BAGLAV. - Na popisnici podložnika nahije Mileševe čita se Baglav sin Kovana (40.). P. Skok u Etimologijskome rječniku I, str. 88. i 89. prinosi natuknice *bāga* - nekakva konjska bolest, od koje su prid. bagljav, bagljiv iz crnogorskih govora, te *bāgav* - hrom. Bagav spada u konjsko nazivlje, došao je od ciganskoga pango koji izvire iz sanskrt. pangú - hrom. Značenje im. бага доводи се у сvezу с прид. багав. Prema tome u osob. imenu Baglav došlo je do ukrštanja ovih riječi. Primijetiti je kako u nekim slavonskim govorima im. bāglić označuje manji plast sijena. Držim da je u osob. imenu Baglav-akoli nije izgovorana Bagljav! - umetnut glas / u prid. bagav. Označuje inače hroma čovjeka.

Ovdje su prezimena Bagalj, Bagar, Bagarić, Bagarušić, Bagat, Bagatul, Bagatulj, Bagi, Bagic, Baginac, Bago, Bagoje, Bagon, Bagov, Bagović, Bagul, Bagulj, Bagun, Bagur.

BAJČA / BAJČO. - U tursko doba postojala je nahija Kukanj, ležala je u Polimlju. Uz druge u njoj bi kmetom Obrad sin Bajče (32.). Gen. Bajče može doći od *Bajča / Bajčo*, izvedenice od Baj-a/Baj-o dodatkom suf. morfema -ča/-čo (uspor. Bača, Beča, Boča i Bačo, Bečo). Baja/Bajo < Bajislav, složenice od imper. bajiti - raspravljati i sl a-. Ime Bajo poznato je u XIV st. Još su stara imena Bajče, Bajčeta i Bajilo.

Uz njih su prezimena Bajac, Bajačić, Bajadić, Bajak, Bajakić, Bajalica, Bajalo, Bajan, Bajašević, Bajatović, Bajčeta, Bajčetić, Bajek, Bajević, Bajkovac, Bajkovec, Bajković, Bajšić i dr. I ekonomski: Bajčetina kod Knića u Srbiji, Bajčić na otoku Krku, Bajčina na Kosovu, Bajčince u niškome kraju, Bajevac u valjevskome, Bajevica u novopazarskome, Bajice blizu Cetinja, Bajići uz Dugu Resu te kraj Maglaja i Srebrenice, Bajina Bašta nedaleko Užica, Bajinići u okolici Leskovca te Banja Luke.

BAKOTA. - Nije ga u Akademijinu rječniku. O prez. Bakotić rečeno je slijedeće:

„*BAKOTIĆ*, m. prezime; od muškoga imena Bakota, koje samo nije u običaju a koje je postalo od Bako, koje također nije u običaju, a moglo je postati od imena od kojega je Bajo (vidi kod Bajo), isporodi Baković. - Dolazi od prošloga vijeka: Ignacija Bakotića. A. d. Kosta I, VI Bakotić. Schem. segn. 1871. 88.“

Pretpostavljeno osobno ime nahodi se u nahiji Donjoj Morači gdje je ubilježeno: Bakota sin Kovila (38.). Glede njegova značenja u predočenu navodu biva: „moglo je postati od imena od kojega je Bajo.“ Dakle, dopušta se mogućnost njegova nastanka od Bajo, ali se ne tvrdi određeno. Prije više od jedno stoljeće, kada je sastavljana I knjiga Akademijina rječnika, nijesu bila poznata osobna imena Bak, Bakun, Bačina ni Bik kao što je to sada. Ime B a k o t a moglo je postati od Bajo, no izgleda mnogo vjerojatnijim kako je poteklo od B a k - i suf. morfema -ota (uspor. Bilota, Crnota, Gnjevota, Hlapota, Junota, Kragota, Mrzota, Presnota, Zorota, Zorkota). - V. Bačina.

BAKUŠ. - U nahiji Pivi obitavaše Đurađ sin Bakuša (78.). B a k u š je izveden od imena B a k - dodavanjem suf. morfema -uš (uspor. Biluš, Ivanuš, Matuš, Miluš, Peruš, Raduš). - V. Bakota.

BARAC. - U prostranijoj nahiji imenovanoj Komarnica, što se nahodila u okolici Pljevalja, između više podložnika bi Radoje sin Barca (58.). U Akademijinu rječniku stoji da je Barac „prezime; u naše vrijeme.“ Iz priložena se jasno razabire kako je Barac davno ime. B a r a c je stvoren od B a r - e / B a r - o < Bartol/Bartul < tal. Bartolo, ovo od lat. Bartholomaeus < grč. Bartholomaios < arm. bar Tolmáj - Tolmajev sin. Od bar - sin i talmáj, tolmáj - hrabar, srčan.

Od istoga su osnovnog imena Barak (XVI st.), Baran (XIV).

Sadašnja su prezimena Barač, Baračević, Baračić, Barač, Barada, Baradinović, Baraga, Barak, Baraković, Baran, Baranac, Baranašić, Baranček, Baranke, Baranić, Baranović, Baras, Barašić, Barlović i dr. I ekonimi: Barači kod Varcar-Vakufa, Barači pokraj Slunja, Barakovac u fočanskoj te sarajevskoj okolici, Baraković u zeničkoj i srebreničkoj, Barakovina u zvorničkoj, blizu Opuzena je Baranovac, Baranovići kod Višegrada.

B A R I N O. - A Barino sin Pitomija (40.) upisan je u nahiji Mileševi. Osobno ime *B a r i n o* biva od *B a r-e/B a r-o* uz pomoć suf. morfema -ino. Dati su skraćeni od Bartol/Bartul <tal. Bartolo.- V. Barac.

B A R D U N. - Iznad jedne popisne liste u nahiji Pivi stoji: Džemat Vukca, sina Barduna (76.). Uz ovo je dodati da je selo Barda blizu Kupresa te Srijemskih Karlovaca, Bardača u okolici Bos. Gradiške, Bardonić i Bardusan u kraju oko Đakovice. Bardovci su u skopskom okružju u Makedoniji. Uz njih idu prezimena Bardač, Bardaš, Bardatović, Bardek, Bardić, Bardot i Bardun.

Im. *b a r d e r* biva u Belostenčevu rječniku, znači: čuvar, noćni čuvar što čuva grad. U Jambrešićevu je rječniku *b a r d i e r* istoga značenja. Uzgređice rečeno, u Belostenčevu rječniku ima i *v a r d e r* u istome značenju. Bivaju od njem. Wärter - čuvar.

B a r d u n je nastao od *b a r d-a* < njem. Wart - stražar s pomoću suf. morfema -un (uspor. Bahun, Kračun, Krasun, Medun, Orkun, Pribun, Stojun, Šargun, Vladun).

B A S T A H. - Dva puta je zabilježen u nahiji Komarnici. I to: Radavac sin Bastaha, Radin sin Bastaha (58.).

Im. *b a s t a h* opširnije je razjašnjena u Akademijinu rječniku. Ističe se kako dolazi od XVI st., upotrebljivali je hrvatski renesansni pisci, biva u nekim starim rječnicima (Mikaljinu, Bellinu, Belostenčevu, Stullijevu). Ne spominje se u imenarstvu, preda je u nju najprije ušla, kako svjedoče gornji podaci.

Riječ *bastah* < grč. *bástax* - nosač, nosilac, nositelj (uspor. *bastáxō* -nositi, prihvatiti; podnositi; izvršiti).

U blizini Ivanograda stere se selo Bastahe, kraj Srebrenice Bastahovine, Bastaji nedaleko Skender-Vakufa, Bastasi u okolici Banje Luke, Livna, Drvara i Foče, Bastaški Brđani u daruvarskome kraju. U Srbiji je rječica Bastašica, uvire u Jadro.

B A S T A / B A S T O. - Radonja sin Baste (41.) poredan je na listi nahije Mileševi u džematu Mirčeva sina Ivaniša. Gen. Baste upućuje na mogući nom. *B a s t a / B a s t e*. Dotično je ime skraćeno od *Bastah* < grč. *bástax* - nosač, nosilac, nositelj. - V. *Bastah*.

BAŠA / BAŠO i BAŠETA. - U nahiji Zeti, što se još zvala Bjelopavlovići, našao se Bašeta sin Stijepovića (69.).

Za prez. Bašić navedeno je u Akademijinu rječniku kako je: „od XVII vijeka postanjem može biti od baša, hyp. od bábo; ali može biti od vlastitoga imena Baša, koje samo ne dolazi, a koje može biti hyp. od svakoga koje se počinje glasovima ba (isporedi Bajo, Balan, Baro).“

S obzirom na vrijeme zapisivanja naslovljena imena, otpada turc. baša, ostaje osob. ime Baša/Bašo, od milica imena što počinju slogom *B a-*, kakva su navedena te još Babić, Babonjeg, Bak, Bala, Balat, Balislav, Batalo i dr. Oblicima *B a š-a / B a š-o* dodan je suf. morfem -eta (uspor. Beketa, Bobeta, Crmeta, Čudeta, Dobreta, Galeta, Kaceta, Oketa, Vašeta, Vučeta).

Ovdje bi išla prezimena Baše, Bašec, Bašek, Bašeković, Bašelović, Bašeta, Bašić, Bašinec, Bašinić, Bašković, Bašota, Bašović, Bašurić. Selo Bašići leži u okolici grada Pazina, Bugojna, Gacka, Banje Luke te dva u tuzlanskome kraju. - V. Bajića (<Bajislav, od kojega je i Balislav), Bačina, Bakota.

B A T R I Ć. - Osobno ime Batrić urezano je na nadgrobniku u selu Bajčevićima kraj Gacka. A na nadgrobniku u selu Trnovicama u bilečkoj okolici može se pročitati prez. Batrićević. Izvedeno je od imena Batrić. Povjesničari nijesu ustanovili točno vrijeme njihova ubilježanja, no najranije bi moglo biti u XVI st. Svakako su stariji ovi u Pomeničnu popisu. Tu je Batrić sin Hrelje (47.) u nahiji Mileševi. Na popisnici podložnika nahije Gračanice odnosno Nikšića prvi je podnaslov: Džemat Batrića, vojvode (66.).

Naslovljeno ime biva od kor. morfema *b a t r-iti* -hrabriti te suf. *-ić*. Batriti je od ma đ. *bátor* - hrabar, koji dođe od stur. *bagatur* < sperz. *buhadur* < hind. *bahādur* - junak. Ishodi iz sind. *bhaga-dhara* - blaženstvo posjedovanja. U nas su još prid. *batriv* - srčan, slobodan, hrabar, im. *batrivac*, *batrivnik*, *batrivost*, glag. *batriveti*, *batriviti*, *batriven*.

U ovome je popisu osob. ime Batriša u čajničkoj općini. Selo Batrina blizu je Nove Gradiške, Batrovci kod Šida.

B E B U Š. - Podatak Dobrilo sin Bebuša (75.) nalazi se u popisu ljudstva nahije Pive.

Osob. ime Beban potvrđeno je 1665. na otoku Zlarinu. U suvremenom imenaru opstoji muš. i žen. ime Beba/Bebe. 1594. u Šibeniku bi prez. Bebeta, mlađe od njega je Bebac iz gradića Tisnoga u šibenskoj okolici. U XVII st. u Norinu (u donjoj Neretvi) prez. Bebić. Osim ovoga sadašnja su prezimena Bebak, Beban, Bebar, Bebec, Bebek, Bebetek, Bebir, Beble, Beblje. U okolici gradića Ključa (u Bosni) biva selo Bebići. (Uzgredno dodato, žen. nadimak Beba i Bebica veoma su česti na čitavu prostoru hrvatskoga ili srpskoga jezika, muš. Beban nadoh u selu Žeževci Omiške općine, Bebe u Lovreću kraj Imotskoga).

Ime *B e b u š* izvedeno je od *b e b-a* uz pomoć suf. morfema *-uš*. - V. Bakuš.

B I B I L J. - Nahija Ljuboviđa pripadaše Polimlju. Sudeći prema broju muških osoba, ubraja se među nahije srednje veličine. U njoj življaše Vladoje sin Bibilja (52.).

Žen. ime Biba ovako je protumačeno u Akademijinu rječniku:

„*B I B A*, f. ime žensko, koje dolazi prije našega vremena: Byba. S. Novaković, pom. 46. da je žensko ne zna se za cijelo, može biti i muško. S akcentom može biti Bība, ali i Bība: posljednje bi bilo samo od mila prema prvom. isporodi Bibić. Postanjem neće biti od lat. Bibiana, jer u spomeniku u kome se nahodi ne bi bilo *b* nego *v*; *s* toga bi moglo biti od korijena od kojeg je bibati se (načinjeno kao Bistra, Vesela), a značenje bi bilo: vitka, tanka, može biti i hitra.“

O prez. Bibić kazano je kako je od imena Biba.

Osobno ime *B i b i l j* stvoreno je od kor. morfema *b i b-ati* se te suf. *ilj* (uspor. Jurilj, Tomilj, Vezilj).

Na Kosovu je selo Biba.

B I J E D A, B J E D A R i B J E D A R A L. - Pribilježen je kmet Srbin sin Bjedara (48) u nahiji Mileševi. Izvorno stoji Bidaral jer pisar stalno bilježi samogl. *i* mjesto sloga je-ije < ě. *B j e d a r a l* je izveden od Bjedar dodatkom suf. morfema *-āl*, a *B j e d a r* od *B i j e d -a* te morfem *-ār* (uspor. Bogar, Crnar, Kitar, Ladar,

Šantar, Tijar, Vignjar, Zlatar). Opća im. *bijeda* najranije je potvrđena u XIII st., ovdje pak u imenarstvu.

Osob. ime Bida, dakle ikavsko, bi u Šibeniku u XVI st. jedić, Bjedilov, Bjedov. - V. Andral.

BIJELA. - Milo sin Bijele (51.) bi nastanjen u nahiji Ljubovići, u Pivi Bogčini sin Bijele (77). To je prid. b i j e l a. Ime je moglo biti skraćeno i od Bjelimira, Bjelislava. - V. Bjeladin.

BJEGAL / BJEGALO. - Od osobnog imena Bjegna i Bjeguna veli se u Akademijinu kako su od „prije našega vremena“, uz Bjegota da je iz XIII st. Svi bivaju u srp. spomenicima. K tomu, u nahiji Pivi čita se popisani Milić sin Bjegala (79). Oblik Bjegala navodi na dvojan nominativ: Bje gal i Bjegalo. B j e g a l dođe od kor. morfema b j e g-ati, tj. bježati (uspor. bijeg, bjegstvo) te suf. morfema -āl. A B j e g a l o je prid. radni (bjegao - bjegalo) istoga glagola.

Selo Begeč stere se pokraj Novoga Sada, Begi nedaleko Poreča, Bižanija uz Đakovo, Bižanj na Pelješcu, u višegradskome okolju Bjegoviće. U XIV st. u Brančevu bili su Bjejunovci. Prezimena su Bižalj, Bižanović, Bižec, Biželj, Bižić, Bječić, Bječinović, Bjejojević, Bjegović, Bježančević. - V. Andral.

BJELADIN. - O njemu je u Akademijinu rječniku bilješka:

„BJELADIN, m. ime muško. S. Novaković, pom. 47. isporodi Bjeladinović.

BJELADINOVIĆ, m. prezime po ocu Bjeladinu. I od Risna Bjeladinovića, Nar. pjes. vuk. 5, 285.“

Srpski pomenici (pom.) S. Novakovića prinose isprave između XV i XVIII st. Podaci iz Poimenična popisa što ih ovdje prilažem stariji su od Novakoviće. To su: Bjeladin sin Petra, Radonja sin Bjeladina, Grubiša sin Bjeladina (52). Svi u nahiji Ljubovići. Potom u nahiji Zeti: Đurađ sin Bjeladina (69) te u nahiji Onogošti: Bjeladin sin Vitana (70). I ovdje je samogl. i upisan namjesto je < ě. B j e l a d i n je izveden od prid. b i j e l- s pomoću suf. morfema -adin ili je skraćen od Bjelimir, Bjelislav.

Uza nj su imena Bijela, Bijelka, Bijelša, Bjela, m., Bjelajica, Bjelčen, Bjelhan, Bjelen, Bjelaj, Bjeloš, Bjelota, Bjeloš, Bjelja, m., Bjeljak i dr. Također i prezimena Bijelac, Bijelčić, Bijele, Bijelica, Bijelić, Bjelović, Bjeljaj, Bjeljaj i Bjelac, Bjelačić, Bjelač, Bjelajac, Bjelajec, Bjelić, Bjelinić, Bjelobrk, Bjelošević, Bjelušić, Bjeljević.

I ekonimi: Bijela u Boki Kotorskoj te u okolici grada Višegrada, Jablanice, Konjica, Brčkoga i Daruvara, Bijelo Polje u Crnoj Gori i blizu Tuzle, kraj Bileće su Bijeljani, u sjeveroistočnoj Bosni grad Bijeljina, u okolici Bos. Petrovca Bjelaj, kod Mrkonjić-Grada Bjelajce, pokraj Pakraca pak Bjelajci, Bos. Dubice i Višegrada, Bjelaševina nedaleko Pljevalja te Nikšića, u Hrvatskoj je Bjelovar, kraj Goražda Bjelušine i dr. - V. Bijela.

BJELAK. - Prez. Bjelaković predočeno je u Akademijinu rječniku osnovnom napomenom:

„*BJELAKOVIĆ*, m. prezime, od imena Bjelak, koje samo nije u običaju u istočnom govoru: Belaković. Vuk, nar. pjes. 3, 584. Rat 345“.

Osobnoga imena nije u spomenutom rječniku. Nalazi se pak u popisu ljudstva nahije Gračanice: Ivaniš sin Bjelaka (69.). B j e l a k potječe od prid. b i j e l- i suf. morfema -ak (uspor. Bilak, Bujak, Drekač, Gojak, Gurijak, Hodak, Prijak, Radak, Selak, Vidak). Mogao je biti skraćen i od Bjelimir, Bjelislav. - V. Bjeladin.

B J E L A N. - Svega desetak ljudi bi u jednome yematu u nahiji Pivi. U njemu bijahu Crna sin Bjelana i Radič sin Bjelana (72.). Osob. ime B j e l a n stvoreno je od prid. b i j e l - i suf. morfema -an (uspor. (uspor. Cvitan, Družan, Držan, Gastan, Grižan, Hotan, Kozan, Mastan, Mužan, Slovan, Šestan, Ulizan, Žezan) ili je skraćeno od Bjelimir, Bjelislav). - V. Bjeladin.

B O G Č A / B O G Č E. - U Akademijinu je rječniku osob. ime Bokčin te prezimena Bokčić, Bokčinić i Bokčinović. Pribilježeni su u XIV st, zadnje prez. u XV Nije naslovljena imena. Međutim ono je na popisnici muških osoba nahije Zete. Unešeno je: Radko sin Bogče (69). Oblik Bogče može biti od nom. B o g č a / B o g č e, imena postala od b o g - s pomoću suf. morfema -ča/-če (uspor. Borča/Borče, Danča/Danče, Dobča/Dobče, Grubča/Grubče). Također mogaše doći kraćenjem od Bogdaslav, Bogoboj, Bogomil i dr. - V. Bogisav.

B O G I S A V / B O G I S L A V. - Akademijin rječnik potvrđuje oblike Bogisav i Bogoslav zapisane u XIV st. U nahiji Mileševi bi seljak Stjepan sin Bogisava (44). B o g i s a v < B o g i s i s l a v - a. Genitivnim oblikom Bogisava posredno je posvjedočen Bogisav i njegov izvornik Bogislav.

Imenice b o g i s l a v a veoma su česte u domaćemu imenarstvu. Evo tek nekih složenica: Bogdaslav, Bogoboj, Bogomil, Bogomir, Daždbog, Molibog te Borislav, Bradislav, Branislav, Budislav, Držislav, Hranislav, Ljubislav, Marislav, Miroslav, Njegoslav, Prvislav, Višeslav, Vladislav.

Ekonomi su: Bogačevo u križevačkome kotaru, Bogačiće, Bogaji i Bogajići u okolici Kraljeva, Boganovci pokraj Jajca, Boganovići nedaleko Olova, Bogatić u Mačvi, Bogavići u fočanskoj općini, Bogdanovci u vukovarskoj, Bogdanovec u Međimurju, Bogdašić u Požeškoj kotlini, Boge na Kosovu, Bogojevo u somborskoj okolici i dr. Zatim Slava Gora kod Samobora, kraj Pazina Slavičići, uz Delnice Slavica, u fočanskom okolju Slavičići u banjalučkome Slavići, u visočkome Slavin blizu Zemuna su Slavinovci, pokraj Vičitna Slavkovce, kod Valjeva Slavkovića, Slavljevići su u sarajevskom okrugu, Slavsko Polje blizu Topuskoga.

Prezimana su Bogačev, Bogaček, Bogančić, Bogarić, Bogatić, Bogavac, Bogavčić, Bogčević, Bogdanić, Bogdanović, Bogdešić, Bogeć, Bogečić, Bogeljčić, Bogetić, Bogević, Bogičević, Bogić, Bogišić, Bogodan, Bogojević, Bogomolec, Bogunović, Bogut te Slavaček, Slavčev, Slavčić, Slavec, Slavečki, Slavetić, Slavica, Slaviček, Slavičić, Slavić, Slavik, Slavinec, Slavinić, Slavković, Slavnić, Slavnović, Slavojević, Slavuj, Slavujević i dr.

B O G M I L. - Naveden je u slijedećim jedinicama: Obrad sin Bogmila (36.) u nahiji Gornjoj Morači, potom u nahiji Komarnici: Radilja sin Bogmila (56.) i Radič sin Bogmila (61.).

Potvrda naslovljena imena osta u ekonomu u Bogmilovićima, selu u Crnoj Gori u Plješivcima.

B o g m i l je složen od im. b o g i prid. m i l (=mio).

Ovdje su imena Dražmil, Bojmil, Očimil, Primil, Radmil, Stojmil, Strahimil, Vukmil, Zremil.

Prezimana su Mil, Mila, Milac, Milač, Milača, Milačić, Milač, Miladić, Miladinović, Milaković, Milanić, Milanković, Milanović, Milardović, Milas, Milašinović, Milatić, Milčetić, Miletić, Milić, Milošević, Milotić i dr. I ekonomi: Milačevići u srebreničkome kraju, Milakovac u kraljevskome, Milakovci u pljevaljskome, Milakovići u prijepoljskome, Milanovac Gornji i Donji u Srbiji te kod Virovitice, Mila-

novići blizu Bugojna i Goražda, Milati u kraju oko Titograda, Mileševo nedaleko od Bečeja i Prijepolja i dr. - V. Bogisav.

B O G O J I N. - Radovan sin Bogojina (63.) boraviše u nahiji Komarnici. Ime *B o g o j i n* je izvedeno od im. *b o g*-i suf. morfema *-ojin*. Jednako je moguće da je postao i kraćenjem od *Bogoboj*, *Bogomir*, *Bogoslav*. - V. Bogisav.

B O G O M I L. - Zabilježeno je u Akademijinu rječniku:

„*BOGOMIL*, m. ime muško, prije našega vremena. S. Novaković, pom. 44“

Nije dakle ni približno označeno vrijeme njegovog potvrđivanja. U Poimeničnu popisnu biva dva puta: *Vukač* sin *Bogomila*, *Radovan* sin *Bogomila* (47.). Našli se u džematu *Murgaševa* sina *Radiča* u nahiji *Mileševi*.

Složenica *B o g o m i l* biva od im. *b o g* i prid. *m i l* (=mio).- V. Bogisav i *Bogomil*.

B O G O M I O. - Prid. *bogòmio*, *bogòmila* opširno je prikazan u Akademijinu rječniku. Označeno je kako je od XVII st. Daleko je starije osobno ime *Bogomio*. Na popisnicu nahije *Mileševa* čita se *Bogomio* sin *Novaka* (49).

Osob. ime *B o g o m i o* složeno je od im. *b o g* i prid. *m i o*. - V. Bogisav i *Bogmil*.

B O G O S A L. - Dvapat je unešen u listine nahije *Pive*.

Slijedi: *Raško* sin *Bogosala* (74) te *Miša* sin *Bogosala* (79).

B o g o s a l biva od *Bogoslav* glasovnim putem. Njegov posvojni prid. bi *Bogoslavj*, odavle *Bogoslavlj* umećanjem epentetskoga *l*. Onda skup *vlj >lj* i dobio se *Bogoslalj*, zatim *l-lj > l-l* i nastaje *Bogslal*. Na kocnu *l-l > ø - l*, dakle *Bogosal*.

Jednaka je promjena provedena u imenima *Bogisal*, *Bojsal*, *Gojisal*, *Radosal*, *Vladisal*.

B o g o s l a v je sastavljen od im. *b o g* i *s l a v*-a. - B. Bogisav.

B O G O V A N. - U nahiji *Gornjoj Morači* pribilježen je *Bogovan* sin *Milovana* (36.). *A B o g o v a n* je prid. trpni *b o g o v a n*, *bogovati*.

S njime idu *Dragovan*, *Milovan*, *Radovan*. - V. Bogisav.

B O G U D A. - Na popisu ljudstva džemata *Derbičeva* sina *Vukosava* u nahiji *Pivi* našao se *Boguda* sin *Ivana* (80). *B o g u d a* je nastao od im. *b o g*-i suf. morfema *-uda* ili je skraćen od *Bogoboj*, *Bogomir*, *Bogoslav*.

Poznat je suf. morfem *-ud*, međutim prvi put je ovdje potvrđen *-uda*. - V. Bogisav.

B O G U M I L. - Skoro iznenađuje činjenica što u Akademijinu rječniku nije naslovljena imena. Opstoji oblik *Bogomil*, „ime muško, prije našega vremena.“ Oba se pak nalaze u Poimeničnu popisnu među crnogorskim osob. imenima; prvi kao njegova najstarija potvrda, drugi kao najstarija te jedina. Naime, u nahiji *Pivi* življaše i *Radovac* sin *Bogumila* (78).

Ime je *B o g u m i l* složeno od dat. *b o g u*, *bog* i prid. *m i l* (=mio). - V. Bogisav i *Bogmil*.

B O H O i *B O H U L*. - Bilješka *Radovac* sin *Bohula* (27) bijaše među oženjenima u nahiji *Krički*. *B o h u l* je stvoren od odmilice *B o h*-o dodatkom suf. morfema *-ul* (uspor. *Bostul*, *Cikul*, *Čikul*, *Dančul*, *Didul*, *Hotul*, *Kožul*, *Miračul*, *Otul*, *Tribul*).

Oblik *B o h o* < *Borislav* tako da je prvome slogu dodat suf. morfem *-ho* (uspor. *Braho*, *Deho*, *Raho*). U složenici *Borislav* prvi je član *b o r i*, *boriti* se 3. jed. aorista.

Prezimana su Bohac, Bohač, Bohak, Bohalj, Bohan, Bohanec, Bohanek, Bohaniček, Bohar, Bohen, Bohin, Bohinec, Bohor, Bohorčić, Bohović, Bohun. - V. Borad.

BOJE. - Oblika Boje nije u Akademijinu rječniku, Bojo stoji. Za nj je rečeno kako „dolazi i prije našega vremena.“ Boje sin Vitasa (45) te Boje sin Đurađa (49) nađeni su u popisu nahije Mileševe, Radoje sin Boje (54) u nahiji LJubovići.

Osobno ime **Boje** skraćeno je od Bojisal, Bojsal, Bojslav, odnosno izvedeno od im. **boj** - bitka, borba. Isto tako od Borislav, njegova prvoga dijela 3. jed. aor. **bori**, boriti se tako što je slogu **Bo-** dodan suf. morfem **-je**.

S njime su imena Boja, m. i ž., Bojadin, Bojak, Bojan, Bojana, Bojaš, Bojče, Bojčeta, Bojčin, Bojeta, Bojic, Bojica, m., Bojin, Bojka, ž., Bojko, Bojla, m., Bojša, Bojšina. U makedonskome su imenarstvu, Bojan, Bojana, Bojanka, Bojče, Bojka, Bojko, Bojna, Bojo, u bug. Boil, Bojdan, Bojko, Bojno, Bojo. Staro je slovensko ime Bojnoslav, češ. Hrdeboj, Predboj, Seboj, polj. Rozboj, ukr. Bojko. Kako stoji, im. **boj** imenotvornom je u više slav. jezika. U nas navedene izvedenice mogu doći i od Borislav, kako je rečeno, te je nastupila neutralizacija. A to se nije dogodilo u drugim slavenskim jezicima.

Ovdje je mjesto prezimenima Bojanić, Bojanović, Bojčetić, Bojčić, Bojić, Bojinović, Bojkić, Bojković, Bojniković, Bojović. Ekonimi su: Bojača u okolici Svilajna, u Hrv. Zagorju Bojačno i Boječno, blizu Čazme Bojana, u XIV st. u Lici biše Bojanci, u Mačvi, kod Kolašina te Kalinovika jesu Bojanići, zatim Bojince kraj Kruševca, Bojišta u bjelopoljskoj i nevesinjskoj općini, Bojna u glinskoj, Bojnik u leskovačkoj te sarajevskom okružju, Bojnikovce kraj Križevaca. U Deč. hrisovuljama (1330) upisane su Bojanovice.

BOJIĆ. - Prez. Bojić po ocu Boji donio je Akademijin rječnik. Bilo je poznato u XIV st. K tomu, selo Bojić nalazi se u Mačvi, Bojići u Gornjoj Morači u Crnoj Gori. Najstarije osobno ime Bojić susreće se u nahiji Zeti. Stoji: Milko Sin Bojića (68). Kako je spomenuto, **Bojić** je izveden od oblika **Boj-o-j-o** s pomoću suf. morfema **-ić**. A Bojo od im. **boj** - bitka, borba ili je skraćen od Bojisal, Bojsal, Bojslav, odnosno Borislav. Prvi član je 3. jed. sor. **bori**, boriti se. - V. Boje.

BOJISAL. - Nenko sin Bojisala, Radun sin Bojisala te Radovan sin Bojisala bijahu popisani u nahiji Matarugi. U nahiji Pivi kmetovahu Ivko sin Bojisala i Božidar sin Bojisala (78), napokon i drugi Ivko sin Bojisala (79).

Oblik **Bojisal** nastao od Bojslav posredstvom pos. pridjeva Bojslavlj koji daje potom Bojslavlj upadanjem epentetskoga **l**. Tada uslijedi promjena **vlj > lj**, dakle Bojslavlj, onda **l - lj > l-l** i dobit je Bojslal, da bi konačno **l-l > ø - l**: Bojisal.

Bojslav je složen od im. **boj** - bitka, borba i **slav**-a. V. Boje i Bogisav.

BOJISAV. - Ispisak Boisav sin Dujaka (48) preuzet je iz listine nahije Mileševe. Izvornik Boisav stoji umjesto **Bojisav**, oblika stvorena od Bojslav po gubitku glasa **l**. **Bojslav** je složen od im. **boj** i **slav**-a. V. Boje i Bogisav.

BOJIŠA. - Potvrđni primjeri slijede ovim redom: Vladoje sin Bojiše i Radoje sin Bojiše (43.) u nahiji Mileševi. U nahiji LJubovići: Radovan sin Bojiše, Ivan sin Bojiše te Ivaniš sin Bojiše (54). Dođe zatim Bojiša sin Obrada (56) u nahiji Komarnici, u Pivi pak Boiša sin Brajana (77). Držim da je Boiša pisarev propust jer su ostali napisani Bojiša.

Prilično je neobično što naslovljena imena nema u Akademijinu rječniku, a u Poimeničnu je popisu zapisano nekoliko puta na manjemu prostoru.

Ime *B o j i š a* nastalo je kraćenjem od *Bojisal*, *Bojsal*, *Bojslav* gdje je prvini dijelom im. *b o j* - bitka, borba. Moguća je također izvedba izravno od *b o j*-dodatkom suf. morfema -iša (uspor. *Batriša*, *Beriša*, *Budiša*, *Gališa*, *Hvališa*, *Klaniša*, *Kuriša*, *Ljutiša*, *Mariša*, *Plaviša*, *Puniša*, *Puriša*, *Vladiša*). - V. *Boje* i *Bogisav*.

B O J U N. - *Bojun* sin *Peje* (26) bi u nahiji *Krički*. Dođe kraćenjem od *Bojisal*, *Bojsal*, *Bojslav* ili izvedbom od im. *b o j* - bitka, borba uz pomoć suf. morfema -ün. - V. *Boje* i *Bardun*.

B O K O i *B O K U R*. - U nahiji *Matarugi* među podložnicima je *Vukota* sin *Bokura* te *Đuran* sin *Bokura* i *Bojan* sin *Bokura* (31).

Osobno ime *B o k u r* postalo je od *Bok-o* i suf. morfema -ūr (uspor. *Božur*, *Budur*, *Lazur*, *Mačur*, *Milur*, *Mirkur*, *Mišur*). *A B o k o* je odmlicom od *Bogdaslav*, *Bogoboj*, *Bogomil*, *Bogomir*, *Bogoslav*. Njihov je prvi član im. *b o g*.

Ovdje su prezimena *Bokan*, *Bokatić*, *Boko*, *Bokolić*, *Bokonić*, *Bokonjić*, *Bokor*, *Bokovac*, *Bokšić*, *Bokulić*, *Bokun*, *Bokunić*, *Bokunjić*. Selo *Bokane* leži kraj *Podrav*. *Slatine*, *Bokani* blizu *Skender-Vakufa*, *Bokavići* u tuzlanskom kotaru, *Bokići* u pulskome, *Bokovo* u *Crnoj Gori*, *Bokša* na *Kosovu*, *Bokšić* pokraj *Đurđenovca*, *Vukovara*, *Sarajeva* te na *Kosovu*.

Još su imena *Bokan*, *Bokonja*, *Bokša*, *Bokšin*, *Bokta*.

B O L A T. - U Poimeničnu popisu priložene su popisnice i *Mostarske nahije*. U njoj je kmet *Bolata* sin *Radaka* (80). A u nahiji *Mileševu* upisan je *Bolat* sin *Radosava* (50). Ime *B o l a t* dođe kraćenjem od *Boleslav*, *Bolinje* ili izvedbom od komp. *b o l e*, dobro dodavanjem suf. morfema -at (uspor. *Balat*, *Bobat*, *Božnat*, *Bulat*, *Radat*, *Radosat*).

Srodna su mu imena *Bolak*, *Bolanko*, *Bolašin*, *Bolko*, *Boljač*, *Boljača*, ž., *Boljad*, *Boljarin*, *Boljedan*, *Boljen*, *Bolješa*, *Boljica*, *Boljik*, *Boljoj*, *Boljun*. S njima su prezimena *Bolana*, *Bolanac*, *Bolanović*, *Bolar*, *Bolarić*, *Bolč*, *Bolčevac*, *Bolčević*, *Bolečević*, *Bolešić*, *Bolić*, *Bolinić*, *Boliš*, *Bolkovac*, *Bolkovec*, *Bolković*, *Bolojević*, *Bolotin*, *Bolović*, *Bolša*, *Bolšec*.

Ekonomi su: *Bolč* u okolini grada *Križevaca*, *Boleč* u beogradskom okružju, u *Srijemu* bijahu *Bolinci* u *XIV st*.

B O L Č A / B O L Č E: - *Vlatko* sin *Bolče* (47) nahodi se na popisu muških osoba nahije *Mileševe*. Gen. *Bolče* upućuje na nom. *B o l č a / B o l č e*, odmilice složenica *Boleslav*, *Bolinjeg*, ili je izravno od komp. *b o l - e*, dobro te suf. morfema -ča/-če. - V. *Bolat* i *Bogča*.

B O L E T A. - Na imutku *Radohnina* sina *Gojaka* u nahiji *Matarugi* bi podložnikom *Radovan* sin *Bolete* (32), a *Boleta* sin *Radonje* (41) u nahiji *Mileševi*. Osob. ime *B o l e t a* skraćeno je od *Boleslav*, *Bolinjeg* ili izvedeno od komp. *b o l - e*, dobro i suf. morfema -eta. - V. *Bolat* i *Baša*.

B O L U G A. - Također je u nahiji *Mileševi* i *Radonja* sin *Boluge* (48). *B o l u g a* biva kraćenjem od *Boleslav*, *Bolinjeg* odnosno izvedenicom je od komp. *b o l - e*, dobro uz pomoć suf. morfema -uga. U imenarstvu je poznat suf. morfem -ug, ovo je pak prvi primjer morfema -uga u jednome imenu. - V. *Bolat*.

B O L U J A. - U jednome od triju džemata nahije *Mataruge* nalazio se *Milan* sin *Boluje* (31). Roditeljski je osnovni oblik *Boluja*. S obzirom na okončak - a nije jasno je li ime pripadalo ocu ili materi. Ipak je mnogo vjerojatnije da ga je nosio otac, jer se u pravilu u turskim popisima donosi očevo ime. Prema tome je oblik *B o l u j a* došao kraćenjem od *Boleslav*, *Bolinjeg*, odnosno izveden je od komp. *b o l - e*, dobro

uz pomoć suf. morfema -uja. I ovo je prvi slučaj potvrde morfema -uja u osobnom imenu. Smatram kako je -a dodan suf. morfemu -tj (uspor. Beruj, Doguj, Bratuj, Dobruj, Draguj, Gostuj, Kapuj, Miluj, Raduj, Slavuj). - V. Bolat.

B O R A D. - Radman sin Borada (63) može se pročitati na spisku nahije Komarnice. B o r a d je skraćen od složenice Borislav, određenije prvog člana 3. jed. aor. b o r i, boriti se kojemu je pridodan suf. morfem -ad (uspor. Boljad, Boskad, Bučad).

S njime su imena Boradin, Boraj, Borajin, Boravac, Borča, Borčin, Borena, Borhan, Borić, Borilo, Borin, Boriš, Borko, Boroj, Boronja, Borovac, Borša. Također i prezimena Bora, Borak, Boranček, Boranić, Boras, Borasović, Borčanac, Borčenski, Borčić, Borčilo, Borčula, Borešak, Borević, Borevković, Boričević, Borić, Borilović, Borinović, Borišić, Borjanić, Borojević i dr.

Ekonomi su: Boraja između Trogira i Šibenika, Borajina u mostarskome kotaru, Borak u XIII st. u Srbiji blizu Žiće, također danas u okolici grada Beograda, Travnika i Smedereva, Borčane na Kosovu, Borčani kraj Duvna, Boričevci u Požeškoj kotlini, Borilovići kod Trebinja, Borojevići blizu Stoca te Hrv. Kostajnice, Borovčići pokraj Nevesinja.

B O R A N. - Selo Borance smješteno je u Srbiji u topličkome kotaru, Borani u ljubuškoj općini. U nahiji Komarnici među popisanimi nađe se Vukdrag sin Borana (61). Osobno je ime B o r a n stvoreno kraćenjem od Borislava. U njega je prvim dijelom 3. jed. aor. b o r i, boriti se, pridodan mu je suf. morfem -an. - V. Borad i Bjelen.

B O R E Š A i B O R E Š K O. - Dvapat je Boreško u popisu. Tako je Boreško sin Marina (38) u nahiji Donjoj Morači. U nahiji Komarnici biva Boreško sin Bogčina (56). B o r e š k o ishodi od B o r e š -a < Borislav, tj. prvoga dijela 3. jed. aor. b o r i, boriti se te suf. morfema -ko ili pak s pomoću -eško (uspor. Anteško, Dobreško, Iveško, Jureško, Miješko, Mileško, Nadeško, Radeško, Vraneško). - V. Borad.

B O R E T A i B O R E T K O. - Potvrda je u zapisima: Radinja sin Boretka, Vučina sin Boretka (42), obojica iz nahije Mileševе. Odlik B o r e t k o posta od B o r e t -a dodavanjem sufg. morfema -ko ili pak od Borislava, njegove prve sastavnice 3. jed. aor. b o r i, boriti se. Moguće je kako je dotičnomu kor. morfemu dan suf. -etko (uspor. Bogetko, Božetko, Goretko, Niletko, Radetko). B o r e t a je staro ime sudeći po prez. Boretić znanu u XIV st. Boretić je naime od imena Boreta što je stvoreno s pomoću suf. morfema -eta. - V. Borad i Baša.

B O R I N A. - Vrijedno je spomena navesti da je selo Borina u sarajevskome i nevesinjskome kraju, zatim prezime XV st. Selo Borinac kod Leskovca, Borine na podrinjskome prostoru. A naslovljeno osob. ime jedino je do sada poznato u nahiji Donjoj Morači gdje je uveden: Pop Borina (39). B o r i n a je izveden od prvoga člana složenice Borislava. To je 3. jed. aor. b o r i, boriti se, dodavanjem - suf. morfema -ina. - V. Borad i Bačina.

B O R O. - O njemu u Akademijinu rječniku:

„**BÓRO**, m. ime muško, hyp. Borisav. ispredi Bore i Bora. u naše vrijeme. Akc. u voc. Bôro. Drugu šilje Boru kapetanu. Nar. pjes.. vuk. 5, 270. Lov lovio Rišnjanine Boro. Nar. pjes. vuk. herc. 59. Uze Boro zelena barjaka. Nar. pjes. mar. 42“.

Potvrde su - kako stoji - iz narodnih pjesama te suvremena imenarstva. Poime-ničan popis prinosi dva podatka: Nuša sin Bore (63) u nahiji Komarnici, potom Vukota sin Bore (72) u Pivi. B o r o je skraćen od Borislava u kojemu je prvim dijelom 3. jed. aor. b o r i, boriti se.

Gradić je Borovo uz Dunav u Slavoniji. - V. Borad.

BOROTA. - Iovo je ime na listi nahije Komarnice: Radač sin Borote, Radibrad sin Borote (60). Došao je kraćenjem od Borislava, stvarno njegova člana 3. jed. aorista *b o r i*, boriti se te suf. morfema *-ota*.

Borota je prez. u naše doba. - V. Borad i Bakota.

BOTUR. - Vukašin sin Botura i Radun sin Botura (32) življahu u nahiji Matarugi. - Iz popisa je zaključiti kako nijesu braća. Osob. ime *B o t u r* proizlazi iz kor. morfema *b o t - i* suf. *-ur*. U scsl. *botěti* - debljati, isto znači rus. *botetj*, ukr. *botity* i polj. *botnjieć*, a slov. *bititi* - napeti se, napuhati. U nas bude s prijedl. *na-*, *o-*, *raz-*. Kako navodi P. Skok, u Poljicima (Omiškim) *botiti se* - naduti se, oteći; u M. Marulića i J. Mikalje potvrđen je glag. *obotiti*, zatim *obit* - otok te prid. *obotan* (Etim. rječnik I, 193-194). Dodajem da je u govoru Imotske krajine im. *b ò t a* - velik komad, a nadimak *Bota* davao se krupnu čovjeku.

Prez. *Botić* („*Botich*“) biva u spomeniku XIV st., potom u Hercegovini u XVIII Sadašnja su prezimena *Bota*, *Botalanić*, *Botar*, *Botas*, *Botica*, *Botički*, *Botika*, *Botinčan*, *Botinec*, *Botinić*, *Botka*, *Botko*, *Botković*, *Botkuljak*, *Botnik*, *Boto*, *Botoš* i dr. I ekonimi: *Botajica* u banjalučkome kraju, *Botinec* u zagrebačkome te bjelovarskome, *Botinovec* su dva sela u okolici Koprivnice te *Botovo*, u Gorskome kotaru poznati su *Botići* u XVI st., *Botoš* je u Banatu, *Botun* blizu Kupresa, *Botunj* pokraj Birča u Bosni, *Botunja* u kruševačkome i sarajevskom kotaru, nedaleko Petrinje jesu *Boturi*, u kruševačkom okolju *Boturići*, jedino je po nazivu znan *Boturovac*, u Dečanima u XIV st. bila je *Botuša* - V. Boko.

BOŽI. - U nahiji Gorevodi, što ulazaše u Polimlje, upisan je stanovnik: *Boži* sin *Gorevoda* (51). *B o ž i* je odmilocom složenica *Boždar*, *Božidar*, *Božitjeh*. Prvim članom je u njih prid. *b o ž i* - *božji*. (U *Boždidaru* izgubljen je *i*).

Uza nj su *Boža*, m., *Božaja*, m., *Božan*, *Božana*, *Bože*, *Boželj*, *Boželjko*, *Božeta*, *Božica*, m., *Božić*, *Božičko*, *Božik*, *Božika*, ž., *Božilo*, *Božin*, *Božitko*, *Božlin*, *Božo*, *Božoj*, *Božurin*. Tako isto prezimena *Božac*, *Božajić*, *Božaković*, *Božanić*, *Božanković*, *Božanović*, *Božanja*, *Božarić*, *Boždar*, *Božec*, *Božek*, *Boženić*, *Božičan*, *Božiček*, *Božičević*, *Božičković*, *Božić*, *Božičević*, *Božičković*, *Božiković*, *Božinović*, *Božović* i dr.

Ekonimi su: *Božanović* u mostarskoj okolici, *Boždarevac* u rudničkoj i beogradskoj, *Boždarević* u konjičkoj, u požarevačkoj *Boževac*, a *Božići* se nahode u kraju oko Sarajeva, Fojnice, Bihaća, Kostajnice, *Božikovac* je u travničkome kotaru, kraj Dervente su *Božinci*, u knjaževačkom okolju *Božinovac*, u vranjskome *Božinjevci*, *Božjakovina* u zagrebačkom okrugu, *Božurnja* pored Kragujevca te topličkoj okolici.

BOŽIČ i BOŽIČKO. - Osobno ime *Božičko* protumačeno je u Akademijinu rječniku riječima:

„*BOŽIČKO*, m. ime muško od XIV vijeka, između rječnika u Vukovu i Daničićevu. postanjem od imena *Božić*. *Božička* *Bolića*. Spom. sv. 2. 88. *Božičko*. S. Novaković, pom. 45. pogrješka će pisarska biti sa č mjesto ć, koja je mogla doći od tuda što se za ć pisalo k, pak da ne bi dva k bila jedno do drugoga svako drugačije glaseći, stavljalo se č mjesto prvoga za ć: *Božičko* *Brđlića*. Mon. serb. 243. *Božičsko*. S. Novaković, pom. 45. - jedan pisac XVII vijeka tako prevodi latinsko ime po tom što se lat. *dominus* govori kao i bog. *Fra Ivan Božičko*...“

Ako je u navedenim slučajevima zaista *č* mjesto *ć* zbog pravopisnih razloga, što i ne mora biti, u Poimeničnu popisu nema takve nejasnoće zbog drugoga pisma. Naime, potvrde odavle ne dovode u sumnju oblik Božičko.

U nahiji Mileševi ubilježen je podložnik Vukman sin Božička, u Pivi Božičko sin Dobrika (79). B o ž i č k o je izveden od oblika B o ž i ć dodavanjem suf. morfema -ko ili pak kraćenjem od Boždar, Božidar, Božitjeh te suf. morfema -ičko (<-i-ć + ko). U složenicama je na prvome mjestu prid. b o ž i - božji. Oblik Božič primio je morfem -i-ć kakav imaju Bodič, Branič, Dragič, Kozlič, Odič, Putič, Radič. Božič je također skraćenicom navedenih složenih imena. V. Boži.

Mate ŠIMUNDIĆ

UNBEKANNTE MONTENEGRINISCHE PERSONENNAMEN IN
BESCHREIBUNG VON 1475-1477

Z u s a m m e n f a s s u n g

Nachdem die Türken Bosnien und Herzegowina erobert hatten, beschrieben sie die männliche Bevölkerung nach der Formel: Name des Sohnes + Name des Vaters im Genitiv Singular. (z.B.: Berglav, Kovans Sohn; Radoje, Baracens Sohn). Der Familienname wurde nicht eingetragen, weil die Türken damals selbst keine besaßen, deshalb benötigten sie für ihre Bedürfnisse keine Familiennamen der unterworfenen Völker. Zur damaligen Herzegowina gehörte auch das Ostmontenegro. Die türkische Beschreibung wurde 1985 in Sarajevo unter dem Titel Namentliche Beschreibung des Sandjaks der Provinz Herzegowina veröffentlicht. Aus dieser nahm ich Personennamen heraus, die bis heute in heiner wissenschaftlichen Arbeit veröffentlicht wurden.

Das sind: Alan, Alto, Amarja, Andral, Arce, Bačina, Bačil, Bade, Baglav, Bajčo, Bakota, Barac, Bardun, Bastah, Bašeta, Batrić, Bebuš, Bibilj, Bijelaj, Bjedaval, Bjegalo, Bjeladin, Bjelak, Bjelan, Bogisav, Bogmil, Bogojin, Bogomil, Bogomio, Bogosal, Bogovan, Boguda, Bogumil, Bogče, Bohul, Boje, Bojić, Bojisa, Bojisav, Bojiša, Bojun, Bohuv, Bolat, Bolče, Boleta, Boluga, Boluja, Borad, Boran, Boreško, Boretko, Borina, Boro, Borota, Botur, Boži, Božičko.

Jedem Namen wird seine Bedeutung (Etymologie) beigegeben. Wegen größerer Genauigkeit werden ihm auch verwandte Personennamen beigegeben, die aus dem gleichen Stammorphem ausgeführt werden, ebenfalls Vornamen und Eukonyme.